

Markant færre ansatte i den offentlige sektor

Den offentlige beskæftigelse er tilbage på Nyrup-niveau

Den offentlige beskæftigelse er faldet så markant efter gennemførelsen af VKO's såkaldte Genopretningspakke, at den nu ligger på niveau med, hvad den var, da Anders Fogh kom til magten efter Nyrup ved årsskiftet 2001/2002. Dykker man længere ned i tallene, er billedet, at beskæftigelsesnedgangen især har ramt de "varme hænder". Årsagen til udviklingen er formentlig, at opstramningen af den offentlige økonomi er slået endnu hårdere igennem end forventet. De seneste nationalregnskabstal tyder således på, at vi i 2011 kommer til at ligge adskillige milliarder under budgettet for det offentlige forbrug. Udviklingen er problematisk, fordi den for kraftige omstramning trækker vækst ud af dansk økonomi på et tidspunkt, hvor regeringen forsøger at kickstarte dansk økonomi.

af Chefanalytiker **Frederik I. Pedersen** & Kommunikationschef **Janus Breck**

17. januar 2012

Analysens hovedkonklusioner

- Den offentlige beskæftigelse ligger ikke længere på et historisk højt niveau. Ifølge nationalregnskabet faldt beskæftigelsen i 3. kvartal 2011 til et niveau på linje med det, der var, da Anders Fogh overtog magten fra Nyrup.
- Efter indførelsen af den såkaldte Genopretningspakke er den offentlige beskæftigelse faldet markant. En ny opgørelse fra Det Fælleskommunale Løndatakontor (FLD) peger på yderligere nedgang i den offentlige beskæftigelse ind i 4. kvartal 2011.
- Den offentlige beskæftigelsesnedgang trækkes især af personer, der er ansat inden for børnepasning, undervisning og ældrepleje – de såkaldte "varme hænder". Modsat har der været fremgang for elever, studerende, akademikere og læger samt socialrådgivere mv.
- Der er klare indikationer på, at opstramningen i den offentlige økonomi næsten har virket for godt. Således tyder det seneste nationalregnskab på, at vi i 2011 kommer til at ligge adskillige milliarder under budgettet for det offentlige forbrug. Samtidig er der frygt for, at udviklingen vil fortsætte ind i 2012. Sker det, vil vi få modvirket de ellers ekspansive tiltag, der ligger i regeringens vækstpakke i 2012 til skade for den danske vækst og udviklingen på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Chefanalytiker	Kommunikationschef
Frederik I. Pedersen	Janus Breck
Tlf. 33 55 77 12	Tlf. 33 55 77 25
Mobil 28 42 42 72	Mobil 40 61 34 38
fip@ae.dk	jb@ae.dk

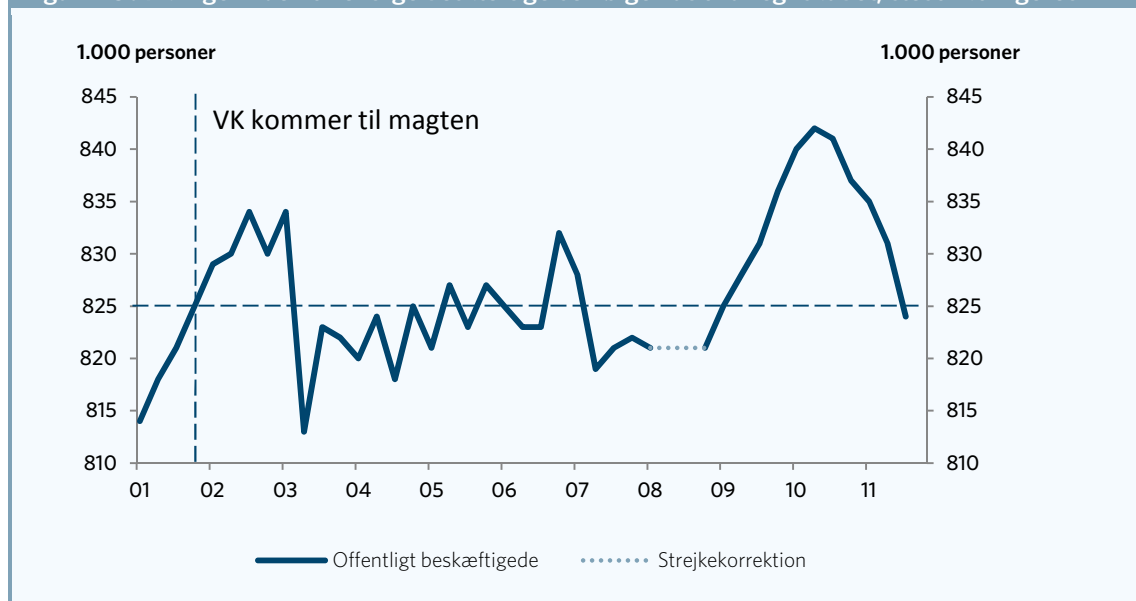
Den offentlige beskæftigelse er tilbage på Nyrup-niveau

Efter indførelsen af den såkaldte Genopretningspakke i foråret 2010 er den offentlige beskæftigelse faldet markant. Ifølge nationalregnskabet er den offentlige beskæftigelse faldet med 18.000 personer fra 2. kvartal 2010 til 3. kvartal 2011. Alene fra 2. til 3. kvartal 2011 faldt den offentlige beskæftigelse med 7.000 personer efter sæsonkorrektion.

Selvom faldet kommer efter en kraftig stigning fra 2007-2010, så viser de senest tal på området, som AE har analyseret, at den offentlige beskæftigelse langt fra længere ligger på et historisk højt niveau.

De nyeste nationalregnskabstal viser således, at den offentlige beskæftigelse målt i "hoveder" er faldet til et niveau, der ligger på linje med eller under antallet af offentligt ansatte, da Anders Fogh Rasmussen overtog magten efter Poul Nyrup Rasmussen ved udgangen af 2001. I 4. kvartal 2001 var der ifølge nationalregnskabet 825.000 ansatte i den offentlige sektor. I 1. kvartal 2002 var der 829.000 offentligt ansatte, mens der i 3. kvartal 2011 til sammenligning var 824.000 offentligt ansatte.¹ Det viser figur 1.

Figur 1. Udviklingen i den offentlige beskæftigelse ifølge nationalregnskabet, sæsonkorrigeret

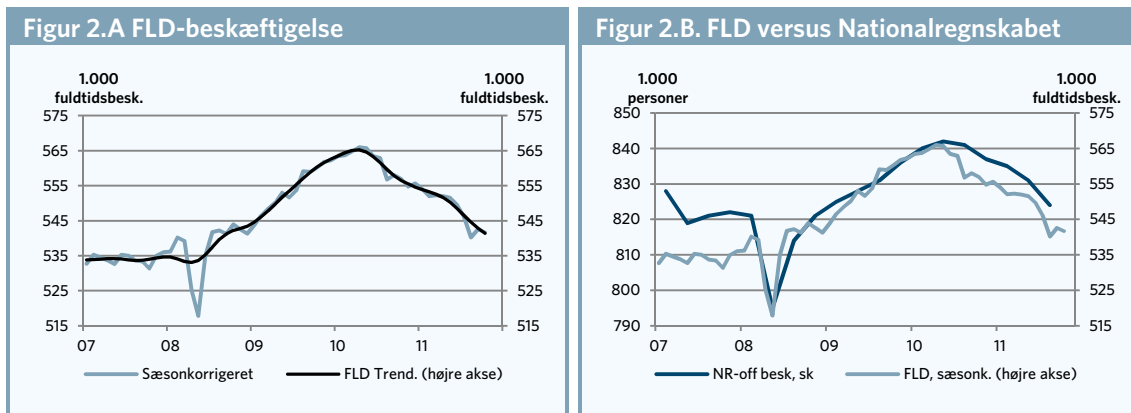
Anm.: Tallene er korrigeret for strejken i den offentlige sektor i foråret 2008.
 Kilde: AE pba. Nationalregnskabet.

Fortsat fald i den offentlige beskæftigelse

Samtidig peger en helt ny statistik fra det fælleskommunale løndatakontor (FLD) på yderligere nedgang i den offentlige beskæftigelse ind i 4. kvartal 2011. Efter AE's sæsonkorrektion viser opgørelsen et fald i beskæftigelsen inden for kommuner og regioner på ca. 1.000 fuldtidspersoner fra september til oktober 2011. Måles på trenden, der ofte kan være et mere relevant mål at anvende, er der tale om en klar nedadgående tendens med en nedgang på ca. 1.400 fuldtidsbeskæftigede den seneste måned. Det viser figur 2.A.

¹ Målt som andel af den samlede beskæftigelse ligger den offentlige beskæftigelsesandel i 3. kv. 2011 på niveau med 1. kv. 2002, men marginalt højere end i 4. kvartal 2001.

Faldet i beskæftigelsen i kommuner og regioner kommer oven på en nedgang fra 2. til 3. kvartal 2011 på hele 8.000 fuldtidsbeskæftigede. Siden foråret 2010 er beskæftigelsen i kommuner og regioner ifølge FLD faldet omkring 24.000 fuldtidspersoner efter sæsonkorrektur. Det viser figur 2.A.

Anm.: Der er forsøgt korrigeret for databrud per 1. januar 2011.
 Kilde: AE pba. FLDnet.

Kilde: AE pba. FLDnet og Danmarks Statistik.

Selvom FLD er en opgørelse over fuldtidsbeskæftigelsen, der kun dækker regioner og kommuner, har den været en rimelig god strømpil for udviklingen i den samlede offentlige beskæftigelse i nationalregnskabet de senere år. Det viser figur 2.B. Nationalregnskabet offentlig beskæftigelse omfatter foruden beskæftigelsen i kommuner og regioner også den statslige beskæftigelse samt beskæftigelsen i sociale kasser og fonde. Desuden måler nationalregnskabet "hoveder", mens FLD altså måler fuldtidsbeskæftigelsen.

Beskæftigelsesnedgangen rammer især de "varme hænder"

FLD-statistikken giver mulighed for at analysere beskæftigelsesudviklingen på et meget detaljeret niveau. Desværre findes der ikke sammenhængende detaljerede tal så langt tilbage i tid, at det er muligt at sæsonkorrigerer tallene. Vi må derfor nøjes med at kigge på de ikke-sæsonkorrigerede størrelser. Når man ikke kan sæsonkorrigerer tallene, er sammenligning af samme måneder fra år til år normalt uproblematisk, mens sammenligninger af forskellige måneder i de enkelte år, skal tolkes mere varsomt. Det er derfor uproblematisk at sammenligne udviklingen fra oktober 2010 til oktober 2011, mens man skal være mere påpasselig ved sammenligning af oktober 2011 med april 2010, hvis disse måneder er påvirket af forskellige sæsonmønstre. Med dette forbehold in mente viser tabel 1 de 20 personalekategorier, der har haft den største nedgang siden april 2010, og der sammenlignes også med seneste år.

De absolut største beskæftigelsesfald ses for grupperne 'Lærere m.fl. i folkeskole og specialundervisning', 'Pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter' samt 'Dagplejere og Pædagogisk personale i daginstitutioner mv.' Alene for disse grupper har der siden april 2010 været en nedgang på godt 16.400 fuldtidsbeskæftigede. Set over det seneste år er nedgangen for disse grupper på 10.775 fuldtidsbeskæftigede.

Tabel 1. De 20 Personalkategorier med størst nedgang fra april 2010-oktober 2011

Ændring i fuldtidsbeskæftigede (ikke-sæsonkorrigeret)	okt10-okt11	apr10-okt11
Social- og sundhedspersonale	-3802	-5541
Lærere m.fl. i folkesk. og spec.underv.	-2622	-4101
Pædagogmedhj. og pædagogiske assistenter	-1524	-2849
Dagplejere	-1398	-2049
Pæd. pers., daginst./klub/skolefr.	-1428	-1906
Rengøringsassistenter	-698	-1209
Kontor- og It-personale, KL	-1140	-1197
Omsorgs- og pæd.medhj. samt pæd. ass.	-604	-1042
Specialarb./fagl.gartnere/brolæggere mv	-764	-863
Pæd. pers. og husholdn.led. døgninst.	-725	-859
Husassistenter	-474	-810
Ikke faglærte lønarb. ved rengøring m.v.	-404	-447
Teknisk Service	-308	-372
Syge- og sundhedspersonale, ikke ledende	123	-370
Hjemmevejledere og pæd.pers., døgninst.	71	-353
Kontor- og It-personale mv., Regioner	-223	-334
Ledere på Sundhedskartellets område	-236	-308
Pædagogisk uddannede ledere	-224	-286
Servicemedarb./-assistenter v. sygehuse	-180	-279
Speciallægekonsulenter	-176	-188

Anm: Den præcise forskel fra april 2010 til oktober 2011 skal fortolkes forsigtigt pga. manglende mulighed for sæsonkorrektur. Sorteret efter ændring fra april 2010 til oktober 2011.

Kilde: AE på baggrund af FLDnet..

Generelt er det personale inden for børnepasning, undervisning og ældrepleje, der er hårdest ramt, når man kigger ned over listen. Der findes imidlertid ligeledes betragtelig beskæftigelsesnedgang inden for Rengøring, Kontor- og It-personale samt det grønne område (gartnere mv.).

De eneste to kategorier, der skiller sig ud ved at have en noget anderledes udvikling, når vi måler fra oktober til oktober frem for april 2010 til oktober 2011, er 'Syge- og sundhedspersonale' (ikke ledende) samt 'Hjemmevejledere og pædagogisk personale i døgninstitutioner'. Tallene her bør derfor tolkes mere forsigtigt.

Det er dog langt fra alle personalkategorier, der har haft nedgang i beskæftigelsen. Tabel 2 viser de 10 kategorier, der har haft størst fremgang over perioden april 2010 til oktober 2011, og der sammenlignes også med seneste år.

Tabel 2. De 10 Personalekategorier med størst fremgang fra april 2010-oktober 2011

Ændring i fuldtidsbeskæftigede (ikke-sæsonkorrigeret)	okt10-okt11	apr10-okt11
Overlæger, lægelige chefer m.v.	58	100
Syge- og sundhedspersonale - basis, KL	165	259
Akademikere, Regioner	246	267
Erhvervsudd.serviceassistenter-og elever	237	297
Socialrådg./socialformidlere	274	359
Underordnede læger (reservelæger)	262	381
Øvrige	314	383
Pædagogstuderende	-45	434
Akademikere, KL	286	462
Pgu-elever/Pau-elever	1056	1821

Anm: Den præcise forskel fra april 2010 til oktober 2011 skal fortolkes forsigtigt sfa. manglende mulighed for sæsonkorrektion. Sorteret efter ændring fra april 2010 til oktober 2011.

Kilde: AE på baggrund af FLDnet.

Som det fremgår, er det især grupperne med elever og studerende, akademikere og læger, der har registreret en beskæftigelsesfremgang. Men også for 'syge- og sundhedspersonale (basis)' samt 'socialrådgivere/socialformidlere' har der være fremgang i perioden.

Kun for 'Pædagogstuderende' adskiller udviklingen sig, når vi måler fra oktober til oktober frem for april 2010 til oktober 2011. Tallene her bør derfor tolkes forsigtigt.

Vigtigt med styr på de offentlige finanser

Ovenstående billede viser, at den offentlige beskæftigelsesnedgang siden foråret 2010 især er trukket af de offentlige "kernetropper", mens billedet for "bureaukratiet" er mere blandet. Selvom man ikke kan sætte lighedstegn mellem faldende beskæftigelse og ringere offentlig service - fx er der blevet lidt færre små børn de senere år, ligesom der kan være sket udlicitering på visse områder - så indikerer tallene, at det IKKE er serviceforbedringer, der er på dagsordenen i øjeblikket - snarere tværtimod.

Udviklingen afspejler den økonomiske opstramning, der er sket af den offentlige økonomi i forbindelse med VKO's Genopretningspakke. Samtidig har vi klare indikationer på, at opstramningen har virket lidt for godt. Bl.a. peger det seneste nationalregnskab på, at vi kommer til at ligge adskillelige milliarder under budgettet for det offentlige forbrug i 2011. Vi får dermed en utilsigtet stramning af den økonomiske politik på et tidspunkt, hvor der er brug for vækst.

Frygten er nu, at den offentlige "supertanker" er slået ind på "sparekurs", og at udviklingen derfor vil fortsætte ind i 2012. Sker det, er der risiko for, at vi får en modvirkning af de ellers ekspansive tiltag, der ligger i regeringens vækstpakke, hvilket vil skade væksten i dansk økonomi og ikke mindst arbejdsmarkedet.

Den manglende styring af de offentlige budgetter, mens det gik godt, ser altså nu ud til at koste dyrt i en tid, hvor man skal være meget forsigtig med den "finanspolitiske bremse".